

Schipperket ja luonnetesti: mitä Kennelliiton virallinen luonnetesti (LTE) kertoo schipperken luonteesta?

Teksti: Emmi Salmivuori, Julkaistu Laivislehdessä 1/2017

Lähteet: Suomen Kennelliitto, Kennelliiton jalostustietokanta (<http://jalostus.kennelliitto.fi/>)

Mikä on LTE?

LTE on lyhenne Suomen Kennelliiton virallisesta luonnetestistä, joka on avoin kaikille Kennelliiton rekisteröimille, rokotetuille ja tunnistusmerkityille 2-6 -vuotiaille rotukoirille. Testillä pyritään arvioimaan koiran luonnetta tarkkailemalla sen käyttäytymistä testissä järjestettävissä erilaisissa tilanteissa, joissa koira paineistetaan ja sen hermorakennetta kuormitetaan erilaisten ärsykkeiden avulla. Samalla tarkkaillaan muutoksia muun muassa koiran toimintakyvyssä, vilkkaudessa ja puolustushalussa eri tilanteissa sekä pyritään arvioimaan koiran suhtautumista ihmisiin, ääniherkkyyttä sekä luonteen kovuutta eli koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia, eli käytännössä kuinka nopeasti koira palautuu testin aikana kohtaamistaan epämiellyttävistä ja jännittävistä tilanteista.

Vaikka Kennelliiton luonnetesti onkin alkujaan kehitetty virka- ja palveluskoirien luonneominaisuuksien arvioimiseksi, käy se erinomaisesti myös tavallisten harrastus-, seura- ja kotikoirien luonteen testaamiseen ja sitä tähän myös nykyään runsaasti käytetäänkin, onhan luonne myös harrastus- ja seurakoirilla erittäin tärkeä, jopa tärkein ominaisuus, joka vaikuttaa erittäin keskeisesti jokapäiväiseen elämään ja toimintaan koiran kanssa. Koska luonneominaisuudet ovat myös periytyviä, ovat monet eri rotuyhdistykset lisänneet luonnetestin osaksi jalostussuosituksia, eli jalostukseen harkituille koirille suositellaan LTE-tulosta ennen jalostuskäyttöä.

Luonnetestin pisteytys on suunniteltu palveluskoiraominaisuuksia silmällä pitäen niin, että luonnetestin kunkin osa-alueen korkein pistemäärä vastaa palveluskoiran ihannetulosta. + -merkkiset tulokset eri osa-alueista kertovat, että kyseiset osa-alueet testatun koiran luonteessa ovat halutunlaisella tasolla, - -merkkiset tulokset osa-alueista taas eivät täysin vastaa näiden osa-alueiden osalta palveluskoiran ihanneluonneprofiilia. Eri osa-alueita painotetaan erilaisilla kertoimilla sen mukaan, miten tärkeänä kukin osa-alue nähdään koiran kanssa eletävän jokapäiväisen elämän kannalta. Korkea pistemäärä ei ole yhtä kuin ihannetulos kaikkien rotujen kohdalla, jopa päin vastoin: vaikka virkakoirilta edellytetäänkin kohtuullisesti esimerkiksi terävyyttä ja puolustushalua, voi tavallisella seurakoiralla kohonnut terävyys ja puolustushalu olla hyvinkin ongelmallista,

erityisesti jos se yhdistyy heikkoon hermorakenteeseen ja vilkkauteen. Kokonaistuloksen pistemäärää tärkeämpää onkin tarkastella eri osa-alueiden tuloksia ja niiden suhdetta toisiinsa. Tavallisella seura- ja harrastuskoiralla rotuun katsomatta tärkeimpinä luonnetestillä mitattavista luonteen osa-alueista voitaneen pitää hermorakennetta, toimintakykyä, luoksepäästävyyttä ja laukauspelottomuutta, jotka kaikki keskeisesti vaikuttavat koiran jokapäiväiseen elämään ja harrastusmahdollisuuksiin sen kanssa.

Schipperket Suomessa ja LTE

Kävin läpi Schipperkekerhon jalostustoimikunnan puitteissa läpi kaikkien vuosina 2000-2016 luonnetestattujen Suomessa rekisteröityjen ja luonnetestattujen schipperkeiden Kennelliiton jalostustietokannasta löytyvät LTE-tulokset. Tuona ajanjaksona oli testattu yhteensä 133 koiraa; keskimäärin luonnetestattuja oli noin 8 koiraa/vuosi. Heikoimpana vuonna oli testattu vain 3 koiraa, kun taas parhaana vuonna 2007 oli testattu peräti 15 koiraa. Kannan kokonaissuuruuden huomioiden luonnetestaus on ollut rodussa kuitenkin erittäin vähäistä: rekisteröintimääriin suhteutettuna tuona ajanjaksona vain noin 7% kaikista rekisteröidyistä schipperkeistä on luonnetestattu.

Schipperkeiden saamat LTE-tulokset vuosina 2000-2016

Testatut koirat ovat saaneet pääosin pistemääriltään varsin korkeita tuloksia, eikä voimakasta hajontaa tai äärimäisiä tuloksia juuri esiinny. Kaikkien 2000-2016 testattujen 133 koiran tulosten pistemäärän keskiarvo on varsin korkea, noin 139,4.

Tulosten perusteella schipperken tyypillinen tulos on seuraavanlainen: toimintakyky kohtuullinen, terävyys pieni tai kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua, puolustushalu pieni tai kohtuullinen ja hillitty, taisteluhalu pieni tai kohtuullinen, hermorakenne hieman rauhaton, temperamentti vilkas, kovuus hieman pehmeä, luoksepäästävyys hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin ja laukauspelottomuus laukausvarma. Tällaista tulosprofiilia voinee pitää seura- ja harrastuskoiralle varsin mukavana, jopa tavoiteltavana.

Miinusmerkkisiä tuloksia eri osa-alueilta testatut koirat ovat saaneet verraten vähän: toimintakyvystä ja taisteluhalusta on tullut eniten miinusta (toimintakyky katsottu kohtuullisen usein pieneksi ja taisteluhalu kohtuullisen usein pieneksi tai riittämättömäksi). Terävyyttä ja puolustushalua on yleensä löytynyt vähän tai kohtuullisesti, ja rodun luonteelle varsin

tunnusomaiset vilkkaus ja lievä rauhattomuus korostuvat testituloksissa voimakkaasti. Luonteen pehmeiden suhteen testatut rodunedustajat näyttäisivät olevan tulkitun selvästi useammin pehmeiksi kuin koviksi: kohtuullisen koviakin kuitenkin on aika monta löytynyt, kovia tai erittäin kovia ei kuitenkaan yhtään. Luoksepäästävyuden suhteen tulokset näyttävät erittäin hyvältä, joskin jonkinasteista pidättyvyyttä on jossain määrin esiintynyt (mikä lienee vahtikoirataustaiselle rodulle ihan odotettavaa), salakavaluutta, mielistelyä ja hyökkäävyyttä ihmistä kohtaan ei ole esiintynyt testatuilla ollenkaan. Ääniherkkyyden suhteen tilanne näyttäisi olevan rodulla hyvä: kirkkaasti suurin osa on testattu laukausvarmoiksi, laukausarkuutta taas ei ole testissä esiintynyt yhdelläkään testatulla koiralla.

Tuloksia analysoidessa tulee kuitenkin muistaa, että todellakin suhteessa rodun kokoon vain pieni osa Suomeen rekisteröidyistä rodun edustajista on luonnetestattu, joten kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä rodun luonteen tilanteesta ei näiden pohjalta välttämättä voida tehdä. Lisäksi suurimmalla osalla testatuista koirista näkyi olevan myös muita harrastustuloksia näkyvillä Koiranetissä, joten tästä ehkä voisi päätellä, että testatut koirat ovat muutenkin enimmäkseen aktiivisten omistajien harrastuskoiria, ja tavalliset koti- ja seurakoirat, joita suurin osa rodun edustajista on, eivät luonnetesteihin koskaan päädy.

Miksi luonnetestata schipperke?

Vaikka schipperke ei ole palveluskoirarotu, on luonne sille kuitenkin erittäin tärkeä ominaisuus, kuten kaikille muillekin seura- ja harrastuskoiraroduille. Koska luonne periytyy ainakin jossain määrin, olisi toivottavaa, että erityisesti paljon jalostukseen käytettävien koirien luonteet pyrittäisiin arvioimaan puolueettomasti esimerkiksi juuri luonnetestin tai vaihtoehtoisesti samoja ominaisuuksia mittaavien MH-luonnekuvauksen tai käyttäytymisen jalostustarkastuksen avulla: nämä testit kertovat omistajan subjektiivista rutiininomaisessa arkielämässä tapahtuvaa arviointia paremmin esimerkiksi koiran paineensietokyvystä ja hermorakenteesta, jotka molemmat ovat esimerkiksi monia harrastuslajeja silmällä pitäen koiralle tärkeitä ominaisuuksia. Rotuun kuuluvien koirien runsaampi luonnetestaus olisi muutenkin toivottavaa, sillä se toisi arvokasta tietoa rodun luonteen nykytilanteesta, mikä auttaisi esimerkiksi rodun tyypillisimpien parannusta vaativien osaluokkien ja heikkouksien paremmassa paikantamisessa ja huomioimisessa esimerkiksi jalostuksen tavoiteohjelmaa laadittaessa.

Suomen Schipperkekerhon jalostustoimikunta järjesti viime kesänä ensimmäisen Kennelliiton virallisen käyttäytymisen jalostustarkastuksen rodun erikoisnäyttelyn ja ulkomuodon

jalostustarkastuksen yhteydessä, ja tätä varten työstimme jalostustoimikunnassa viime keväänä rodun käyttäytymisen ihanneprofiilin. Ihanneprofiili ja lista käyttäytymisen jalostustarkastuksen suorittaneista koirista löytyvät kerhon sivuilta osoitteesta <http://www.schipperke.fi/27844>. Käyttäytymisen suhteen jalostustarkastettuja koiria on vielä niin vähän, ettei myöskään niiden perusteella voida vielä tehdä johtopäätöksiä rodun luonteen tilanteesta. Pyrimme kuitenkin tulevaisuudessakin järjestämään käyttäytymisen jalostustarkastuksia ja/tai mahdollisesti myös luonnetestejä, ja tiedon toivottavasti lisääntyessä pystymme myös muodostamaan paremman käsityksen rodun luonneasioiden kokonaiskuvasta sekä tarkentamaan tarpeen mukaan rodun ihanneprofiilia luonteen suhteen.